

Отже, юридична відповідальність, яка встановлювалась гетьманськими універсалами, мала невизначений характер, були відсутні чіткі штрафи санкції, що допускало широке трактування покарань за правопорушення пов'язані з природними об'єктами. Згідно Ордерів, виданих Запорізьким Кошем, встановлювались норми відповідальності у вигляді необхідності оплати штрафу та вилучення природних об'єктів у орендарів та передачу їх іншим особам. Штрафні санкції, зафіксовані в «Правах, за якими судиться малоросійський народ» 1743 р., були направлені на охорону окремих видів звірів, птахів, бджіл, бортних дерев, сінокосіння.

Фаріон-Мельник А.І.

*к.е.н., доцент, доцент кафедри безпеки та
правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний університет*

Мельник І.М.

*ст. викладач кафедри безпеки та
правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний університет*

ЕКОЗЛОЧИНИ РФ В УКРАЇНІ : ФІКСАЦІЯ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Страшні наслідки війни Росії проти України — це не лише людські та економічні втрати, а й дуже великий негативний вплив на довкілля. Росіяни цинічно знищують українські природні ресурси та завдають безпрецедентні екологічні збитки: обстрілюючи ракетами нафтобази, підриваючи газопроводи, захоплюючи Чорнобильську та Запорізьку АЕС, спричиняють техногенні катастрофи, що можуть становити загрозу цілій Європі.

Усі дії окупантів призводять до забруднення атмосферного повітря, земель і водних ресурсів шкідливими речовинами по всій Україні та ймовірного радіоактивного забруднення. Інфографіка отримана з відкритих джерел щодо пошкодження інфраструктурних та промислових об'єктів в Україні під час російсько-української війни представлена на (рис.1.)

Дата	Види пошкодження на території України
24 березня	Російські війська обстріляли нафтобазу в Калинівці Фастівського району Київської області
26 березня	Ракетний обстріл промислових підприємств Львова
27 березня	Ракетний удар по нафтобазі в Луцьку
28 березня	Ракетний удар по нафтобазі біля Рівного
29 березня	Обстріл нафтобазу поблизу Старокостянтинова
30 березня	Ракетний удар по нафтобазі у Дніпрі
2 квітня	Через підрив дамби на Оскільському водосховищі у Харківській області річка Сіверський Донець вийшла з берегів. Вода підтопила населені пункти Студенок та Святогірськ. Виникла загроза забруднення річки комунальними стічними водами, органікою та твердими відходами
2 квітня	Ракетний обстріл металургійного комбінату у Маріуполі
4 квітня	В Тернопільській області уламки ворожої крилатої ракети пошкодили 6 резервуарів з мінеральними добривами з аміаком. Відбувся витік хімікатів. У відібраних пробах, перевірених Тернопільським лабораторним центром МОЗ, виявили перевищення рівня аміак ув ґрунті та річці Іква. Населення було попереджене про хімічне забруднення, вилов риби заборонено
5 квітня	У Луганській області росіяни влучили в цистерну з азотною кислотою, відбувся вибух з викидом значної кількості азотної кислоти у повітря. Населення було попереджене про хімічну загрозу
3 5 на 6 квітня	У Дніпропетровській області ракети знищили нафтобазу та 6 резервуарів для паливно-мастильних матеріалів.

Рис. 1. Пошкодження інфраструктурних та промислових об'єктів в Україні під час російсько-української війни [1]

Окрім того, російські окупанти застосовують фосфорні бомби на території України (Луганщині, Гостомелі, Ворзелі). Фосфорні бомби дуже

небезпечні і люди, які потрапили під удар, можуть отримати серйозні каліцтва. Найчастіше фосфорна бомба призводить до важких опіків на тілі, а при вдиханні жару від фосфорної суміші – до жахливих ран легенів та отруєння. Крім того, фосфор дуже отруйний, і навіть невелика його концентрація може виявитися смертельною для людини. Ці боєприпаси підпадають під заборону Женевської конвенції 1949 року, що обмежує застосування окремої зброї навіть у воєнний час. Саме агресивність та високотемпературність фосфорних бомб стали причиною заборони такої зброї. Незважаючи на це, російські окупанти продовжують застосовувати її в бойових діях в Україні [2].

Відповідно з 01 березня 2022 року на базі Державної екологічної інспекції України запрацював Оперативний штаб по фіксації, збору інформації та розрахунку збитків заподіяних навколишньому природному середовищу внаслідок агресії РФ на території України. На базі Оперативного штабу об'єднаними зусиллями співробітників Держекоінспекції, Спеціалізованої екологічної прокуратури, народних депутатів України, РНБО, Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Служби безпеки України та інших державних установ і організацій розпочато комплексну роботу, кінцевим результатом якої має стати системне пред'явлення судових вимог нашому ворогу у сплаті репарацій за шкоду заподіяну нашому довкіллю [3].

Для того, щоб зафіксувати екологічне правопорушення дуже швидко та просто, Міністерство розробило чат-бот [Saveecobot](https://www.saveecobot.com/) <https://www.saveecobot.com/> Щоб зафіксувати екологічне правопорушення необхідно:

1. Додати в Telegram t.me/SaveEcoBot або Viber chats.viber.com/saveecobot чат-бот SaveEcoBot.
2. Натиснути кнопку «Повідомити про екозлочин».
3. Обрати категорію злочину (забруднення водойм, небезпечні військові відходи, промислові аварії, пошкодження

радіаційно небезпечних об'єктів, забруднення ґрунтів, пошкодження зелених насаджень тощо). 4. Визначити локацію (автоматично або вручну). 5. Зазначити дату та час фіксування злочину. 6. Додати фото або відео екозлочину. 7. Додати короткий опис за бажанням [1].

Список використаних джерел

1. Левіцька А. Юридична газета *online* «Півтора місяці війни: злочини проти довкілля». URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/pivtora-misyaci-viyni-zlochini-proti-dovkillya.html>

2. Журнал «Ecobusiness». Росія атакує Україну фосфорними бомбами: чим вони небезпечні. URL: <https://ecolog-ua.com/news/rosiya-atakuje-ukrayinu-fosfornymu-bombamy-chym-vony-nebezpechni>

3. Криворучкіна О. Ліга. *Net*. «Збитки українському довкіллю внаслідок військових дій є колосальними». URL: <https://blog.liga.net/user/koryvoruchkina/article/44304>

Федуна Д.М.

ст. гр. ПДЕБ-21

Науковий керівник: к. е. н., доцент,

доцент кафедри безпеки та правоохоронної діяльності,

Західноукраїнський національний університет

Олійничук О. І.

ДІЯЛЬНІСТЬ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Забезпечення економічної безпеки держави є надзвичайно актуальним завданням у мирний час та, особливо, у воєнний. Близько 8 років тому було створено Державну фіскальну службу України, на яку покладалися завдання з реалізації податкової політики, митної справи, боротьби з правопорушеннями, зокрема податкового та митного